

Nr 135.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 5 februari 1943 (nr 28) med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag; given Stockholms slott den 25 februari 1944.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 5 februari 1943 (nr 28) med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

Lag

**angående fortsatt tillämpning av lagen den 5 februari 1943 (nr 28)
med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning
från aktiebolag.**

Härigenom förordnas, att vad i lagen den 5 februari 1943 med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag stadgas i fråga om utdelning till aktieägarna av aktiebolags vinst enligt fastställd balansräkning för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1942 eller senare, dock före den 31 december 1944, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om vinstutdelning för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1944 eller senare, dock före den 31 december 1945.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 feb-
ruari 1944.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet samt t. f. chefen för handelsdepartementet, statsrådet Quensel, anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, fråga om *förlängd giltighet av lagstiftningen rörande begränsning av vinstutdelning från aktiebolag* samt anför därvid följande.

Såsom ett led i strävandena att minska riskerna för en skadlig prisstegring genomfördes vid 1943 års riksdag en begränsning av aktiebolagens vinstutdelningar. Föreskrifterna häröf återfinnas i lagen den 5 februari 1943 (nr 28) med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag.

I 1 § första stycket nämnda lag föreskrives såsom huvudregel, att utdelning till aktieägarna av aktiebolags vinst enligt fastställd balansräkning för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1942 eller senare, dock före den 31 december 1944, icke må överstiga sex procent av bolagets behållna förmögenhet enligt balansräkningen. Med behållen förmögenhet avses härvid bolagets tillgångar efter avdrag för skulder och värdeminskningposter. I vissa fall, varom stadgas i 1 § 2—4 styckena samt 2 §, må utdelningen emellertid utgå med högre belopp än som följer av huvudregeln. Enligt 3 § första stycket skola bestämmelserna i 1 § icke äga tillämpning, där vinstutdelning från aktiebolag understiger 10 000 kronor, och ej heller i fråga om vinstutdelning från bolag (dotterbolag, dotterdotterbolag), vars aktier till mer än 95 procent ägas av annat aktiebolag (moderbolag) eller ock av ett eller flera sådana dotterbolag eller av moderbolaget och ett eller flera sådana dotterbolag tillsammans. I 3 § andra stycket stadgas, att Konungen äger medgiva aktiebolag med avseende å dess särskilda förhållanden undantag från bestämmelserna i 1 § samt därvid föreskriva de villkor för undantaget som prövas nödiga. I 4 § ha upptagits bestämmelser om återbäring av belopp, som utdelats i strid med vad i förevarande lag stadgas, samt om ansvarighet för den brist, som kan uppkomma vid återbäringen. Slutligen stadgas i 5 § straff för styrelseledamot eller likvidator, som uppsåtligen eller av grov vård-

löshet låter verkställa vinstutdelning i strid med lagens föreskrifter. Lagen trädde i kraft den 6 februari 1943.

Det i 3 § andra stycket upptagna stadgandet om rätt för Konungen att medgiva aktiebolag undantag från bestämmelserna i 1 § har under den tid lagen varit gällande föranlett ett flertal framställningar till Kungl. Maj:t om beviljande av dylikt undantag. Endast två framställningar av detta slag ha bifallits, nämligen dels en framställning av kontrollstyrelsen rörande utdelningen från de allmänna restaurangbolagen och dels en framställning från Aktiebolaget Vänersborgsbanken om rätt till förhöjd utdelning i samband med sammanslagningen av denna bank och Aktiebolaget Svenska handelsbanken.

Såsom förut framhållits är 1943 års lag tillämplig endast å vinstutdelning för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1942 eller senare, dock före den 31 december 1944. Beträffande vinstutdelning för räkenskapsår, som sammanfaller med innevarande kalenderår eller utgår därefter, gäller följaktligen icke någon begränsning. De skäl, som föranlett ifrågavarande lagstiftning, äro emellertid alltjämt för handen, och en utsträckning av giltighetstiden torde därför vara motiverad. Jag vill i detta sammanhang erinra om att jag tidigare i dag tillstyrkt fortsatt giltighet av jämväl prisregleringslagen samt lagen angående begränsning av dyrtidstillägg å lön och pension för tiden till och med den 30 juni 1945. Med hänsyn till det sagda förordar jag, att 1943 års lag med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag erhåller tillämpning jämväl i fråga om vinstutdelning för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1944 eller senare, dock före den 31 december 1945.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till *lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 5 februari 1943 (nr 28) med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag*. Förslaget torde få såsom bilaga¹ fogas vid detta protokoll.

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Rolf Arfwedson.

¹ Bilagan, som är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här utslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 24 februari 1944.

Närvarande:

justitieråden ALSÉN,
LIND,
regeringsrådet EKLUND,
justitierådet ERICSSON.

Enligt lagrådet den 21 februari 1944 tillhandakommet utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 11 februari 1944, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 5 februari 1943 (nr 28) med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsassessorn Henning Nilsson.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Bertil Crona.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 feb-
ruari 1944.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden
PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL,
BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och handelsdeparte-
menten anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, lag-
rådets den 24 februari 1944 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 11
februari 1944 remitterade förslaget till *lag angående fortsatt tillämpning av
lagen den 5 februari 1943 (nr 28) med särskilda bestämmelser om begräns-
ning av vinstutdelning från aktiebolag.*

Föredraganden hemställer att förslaget, som av lagrådet lämnats utan
erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas
riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter bi-
trädde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att pro-
position av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar,
skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Arne Björnberg.